

บันทึก

เรื่อง คุณสมบัติการเป็นข้าราชการครูตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓
(กรณีข้าราชการครูถูกศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือ ปกปิด ที่ นร ๐๒๐๓ (คกก.ส) / ๒๐๗๐๙ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๓๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอเรื่องข้าราชการครูถูกศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลายต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา โดยมีข้อเท็จจริงว่าสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มีหนังสือ ปกปิด ที่ ศธ ๑๔๘๒/๑๙๖๕ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๓๒ และปกปิด ที่ ศธ ๑๔๘๒/๖๒๕๕ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ ทหารี่สำนักงาน ก.ค. ปรณินายสุรยุทธ อุทาวงศ์ ข้าราชการครูในสังกัด ถูกศาลจังหวัดมุกดาหารพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน นายสุรยุทธ อุทาวงศ์ ได้ฎีกา ในระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกานายสุรยุทธ อุทาวงศ์ ปรณอมหน้ได้ ศาลจึงมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลาย กรณีจึงมีปัญหาว่จะถึอว่านายสุรยุทธ อุทาวงศ์ เป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา ๒๓ (๙) ซึ่งผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๒ ต้องสั่งให้ออกจากราชการโดยพลันตามมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ หรือไม่ซึ่ง ก.ค.ได้พิจารณาแล้วมีมติว่าเมื่อคดีถึงที่สุดโดยศาลอุทธรณ์พิพากษายืนให้นายสุรยุทธ อุทาวงศ์ เป็นบุคคลล้มละลาย แต่ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๒ ยังไม่ได้สั่งให้นายสุรยุทธ อุทาวงศ์ ออกจากราชการโดยพลันตามมาตรา ๕๖ ประกอบกับมาตรา ๒๓ (๙) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ เนื่องจากเป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไปจนต่อมาศาลมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายเพราะนายสุรยุทธ อุทาวงศ์ ปรณอมหน้ (ภายหลังล้มละลาย) ได้ถึอว่าปัจจุบันนายสุรยุทธ อุทาวงศ์ไม่เป็นบุคคลล้มละลายและไม่เป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา ๒๓ (๙) แล้ว ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๒ จึงไม่อาจสั่งให้นายสุรยุทธ อุทาวงศ์ ออกจากราชการตามมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ได้ แต่โดยที่มติ ก.ค.ดังกล่าวเป็นการตีความและวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการใช้บังคับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ซึ่งตามมาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติว่าจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อนจึงใช้บังคับได้ กระทรวงศึกษาธิการจึงขอให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำมติ ก.ค.ดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

เมื่อคณะกรรมการก่ลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีฝ่ายสังคมและกฎหมายได้รับเรื่องดังกล่าวแล้ว ได้ประชุมพิจารณาเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ และมีมติให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายในประเด็นว่า

๑. เมื่อศาลจังหวัดมุกดาหารมีคำพิพากษาให้นายสุรยุทธ อุทาวงศ์ เป็นบุคคลล้มละลายและศาลอุทธรณ์พิพากษายืน นายสุรยุทธฯ เป็นบุคคลล้มละลายตามพระราชบัญญัติ

ระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ มาตรา ๒๓ (๙) แล้วหรือไม่และในระหว่างศาลฎีกาพิจารณานายสุรยุทธฯ ประนอมหนี้ได้และขอถอนฎีกา ศาลฎีกาสั่งจำหน่ายคดี และศาลมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลาย กรณีเช่นนี้จะถือว่านายสุรยุทธฯ ยังไม่เป็นคนล้มละลาย กรณีจึงไม่ต้องตามมาตรา ๒๓ (๙) ได้หรือไม่

๒. หากนายสุรยุทธฯ เป็นบุคคลล้มละลายตามข้อ ๑ ผู้บังคับบัญชาจะต้องสั่งให้นายสุรยุทธฯ ออกจากราชการกรณีขาดคุณสมบัติทั่วไปตามนัยมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ หรือไม่ หากต้องสั่งให้ออกจากราชการ ต้องสั่งเมื่อใด

๓. ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาต้องสั่งให้นายสุรยุทธฯ ออกจากราชการเพราะเป็นบุคคลล้มละลายตามข้อ ๒ หากผู้บังคับบัญชาไม่ได้สั่งให้ออกจากราชการขณะเป็นบุคคลล้มละลายและต่อมาภายหลังศาลได้มีคำสั่งยกเลิกการล้มละลาย ผู้บังคับบัญชามีอำนาจสั่งให้ออกจากราชการตามนัยมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ได้หรือไม่

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาดังกล่าวเพื่อนำเสนอคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาฝ่ายสังคมและกฎหมายพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหาข้อหารือดังกล่าวประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.) และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงาน ก.ค.) แล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. ปัญหาที่ว่า เมื่อศาลจังหวัดมุกดาหารมีคำพิพากษาให้นายสุรยุทธ อุทวงศ์ เป็นบุคคลล้มละลายและศาลอุทธรณ์พิพากษายืน นายสุรยุทธฯ เป็นบุคคลล้มละลายตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ มาตรา ๒๓ (๙)^๑ แล้วหรือไม่ และในระหว่าง

^๑ มาตรา ๒๓ ผู้ซึ่งจะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูได้ต้องมีคุณสมบัติทั่วไปดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปี

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี

(๔) ไม่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว

(๕) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๑๐) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดหรือคำสั่งที่ชอด้วยกฎหมายให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ฯลฯ

ฯลฯ

ผู้ซึ่งขาดคุณสมบัติตาม (๓) (๔) (๕) (๑๐) หรือ (๑๔) ก.ค.อาจพิจารณายกเว้นให้เข้ารับราชการได้ ส่วนผู้ซึ่งขาดคุณสมบัติตาม (๑๑) หรือ (๑๒) ถ้าผู้นั้นได้ออกจากงานหรือออกจากราชการไปเกินสองปีแล้ว หรือผู้ซึ่งขาดคุณสมบัติตาม (๑๓) ถ้าผู้นั้นได้ออกจากงานหรือออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว

ศาลฎีกาพิจารณา นายสุรยุทธฯ ประนอมหนี้ได้และขอถอนฎีกา ศาลฎีกาสั่งจำหน่ายคดี และศาลมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลาย กรณีเช่นนี้จะถือว่านายสุรยุทธฯ ยังไม่เป็นคนล้มละลาย กรณีจึงไม่ต้องตามมาตรา ๒๓ (๙) ได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อศาลจังหวัดมุกดาหารมีคำพิพากษาให้นายสุรยุทธฯ เป็นบุคคลล้มละลาย นายสุรยุทธฯ จึงมีสภาพเป็นบุคคลล้มละลายตามนัยมาตรา ๒๓ (๙) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ และจะพ้นสภาพจากการเป็นคนล้มละลายเมื่อศาลมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลาย

๒. ปัญหาที่ว่า หากนายสุรยุทธฯ เป็นบุคคลล้มละลายตามข้อ ๑ ผู้บังคับบัญชาจะต้องสั่งให้นายสุรยุทธฯ ออกจากราชการกรณีขาดคุณสมบัติทั่วไปตามนัยมาตรา ๕๖^๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ หรือไม่ หากต้องสั่งให้ออกจากราชการต้องสั่งเมื่อใด นั้น เห็นว่า เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้นายสุรยุทธฯ เป็นบุคคลล้มละลายตามข้อ ๑ แล้ว ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๒ ก็มีอำนาจสั่งให้นายสุรยุทธฯ ออกจากราชการได้ตามนัยมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ และสามารถสั่งให้นายสุรยุทธฯ ออกจากราชการได้ภายหลังจากศาลจังหวัดมุกดาหารมีคำพิพากษาให้นายสุรยุทธฯ เป็นบุคคลล้มละลาย โดยไม่จำเป็นต้องรอการสั่งไว้จนคดีถึงที่สุด ณ ชั้นอุทธรณ์หรือฎีกา เพราะในคดีล้มละลายไม่มีการทุเลาการบังคับคดีระหว่างการอุทธรณ์หรือฎีกา

๓. ปัญหาที่ว่า ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาต้องสั่งให้นายสุรยุทธฯ ออกจากราชการ เพราะเป็นบุคคลล้มละลายตามข้อ ๒ หากผู้บังคับบัญชาไม่ได้สั่งให้ออกจากราชการขณะเป็นบุคคลล้มละลาย และต่อมาภายหลังศาลได้มีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายแล้วเช่นนี้ ผู้บังคับบัญชาจะมีอำนาจสั่งให้ออกจากราชการตามนัยมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อศาลจังหวัดมุกดาหารมีคำพิพากษาให้นายสุรยุทธฯ เป็นบุคคลล้มละลายแล้ว แต่ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๒ มิได้สั่งให้นายสุรยุทธฯ ออกจากราชการจนนายสุรยุทธฯ ประนอมหนี้ภายหลังการล้มละลายได้ตามนัยมาตรา ๖๓^๓ แห่ง

และมีใช้เป็นกรณีออกจากงานหรือออกจากราชการเพราะกระทำผิดในกรณีทุจริตต่อหน้าที่ ก.ค.อาจพิจารณายกเว้นให้เข้ารับราชการได้ การลงมติให้กระทำโดยลับ และมติของ ก.ค.ในการยกเว้นนี้ต้องเป็นเอกฉันท์

^๒ มาตรา ๕๖ ผู้ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใดตามมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๐ มาตรา ๔๑ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๒ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ หรือมาตรา ๕๕ หากปรากฏภายหลังว่าขาดคุณสมบัติทั่วไปโดยไม่ได้รับการยกเว้นในกรณีขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ หรือขาดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้นโดยไม่ได้รับอนุมัติจาก ก.ค.ตามมาตรา ๕๔ อยู่ก่อน หรือมีกรณีต้องหาอยู่ก่อนและภายหลังเป็นผู้ขาดคุณสมบัติเนื่องจากกรณีต้องหานั้น ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๒ สั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการโดยพลัน แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่ และการรับเงินเดือนหรือผลประโยชน์ใดที่ได้รับจากทางราชการก่อนมีคำสั่งให้ออกนั้น และถ้าการเข้ารับราชการเป็นไปโดยสุจริตให้ถือว่าเป็นการสั่งให้ออกเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุสุดวิสัยตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

^๓ มาตรา ๖๓ เมื่อศาลพิพากษาให้ล้มละลายแล้วลูกหนี้จะเสนอคำขอประนอมหนี้ก็ได้ ในกรณีนี้ให้นับบทบัญญัติในส่วนที่ ๖ ว่าด้วยการประนอมหนี้ก่อนล้มละลายมาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้าลูกหนี้ได้เคยขอประนอมหนี้ไม่เป็นผลมาแล้วห้ามมิให้ลูกหนี้ขอประนอมหนี้ภายในกำหนดเวลาสามเดือน นับแต่วันที่

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ และศาลมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายของนายสุรยุทธฯ แล้ว ในกรณีเช่นนี้ถือได้ว่านายสุรยุทธฯ พ้นจากสภาพการเป็นบุคคลล้มละลายแล้ว จึงไม่เป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามนัยมาตรา ๒๓ (๙) ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๒ จึงไม่อาจสั่งให้นายสุรยุทธฯ ออกจากราชการตามมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ได้

(ลงชื่อ) ม.ตันเต็มทรัพย์

(นายไมตรี ตันเต็มทรัพย์)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๓๕

การขอประนอมหนี้ครั้งสุดท้ายไม่เป็นผล

ถ้าศาลเห็นชอบด้วยการประนอมหนี้ ศาลมีอำนาจสั่งให้ยกเลิกการล้มละลาย และจะสั่งให้ลูกหนี้กลับมีอำนาจจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินของตนหรือจะสั่งประการใดตามที่เห็นสมควรก็ได้